

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer
csütörtökön és vasárnap.

Á r a :

Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Félévre 3 ft. — kr.
Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.

A szerkesztő irodája:
Nagypiacz 322 szám.

Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMLÉRE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért,
vagy annak helyéért 4 kr.
(1-10 sornyi hirdetés ára
mindig 40 kr.) — Bélyegdíj
minden ígatáskor 30 kr. —
Nagyobbhirdetéseknélalku
szerint. — Hirdetések fölvé-
tetnek a szerkesztőségénél.

A fogarasi képviselőválasztás ügye.

Hétfőről arról értesítenek, hogy Bruszt Ignác ur Fogarasban elmondotta programját és magyar-, szász-, román választók által képviselőjelöltnek kitzetett.

E kérdésben Császár Bálint képviselő, a ház f. hó 13-án tartott ülésében a következő interpellációt adta elő.

„Fogaras vidék alsó és felső választó kerülete, noha a vidék képviselete föl lett szólítva, hogy az országgyűlésre képviselőket választasson: az országgyűlésen képviselet nincs, dacára annak, hogy mind a kormány, mind Fogaras szab. kir. város, mely a vidék egyik választókerületébe van keblezve, eleget sürgették, hogy a képviselők megválasztása végett központi választmány szerveztessék. Fogaras vidék képviselete a kormány, ugy Fogaras város minden intézkedését figyelmén kívül hagyta, rendeleteit nem teljesítette, s a mint értesülve vagyok, a kormány rendeleteivel szemben botrányt botrányra halmoz. Meg vagyok győződve, hogy ha a kormány másnemű intézkedéseket nem tesz az eddigiekénél, Fogaras vidék ez országgyűlésen képviselet nem lesz. Hogy itt a kormánynak semmi tekintete, és a törvény lábba tapodtatik, minden kételyen fölül áll.

Azért bátor vagyok a belügyminiszter urhoz a következő kérdéseket tenni: 1-ször: Van-e tudomása a mondottakról? és 2-ször: Ha van, minő intézkedéseket tett a törvény tiszteletben tartása végett; ugyszintén arra, hogy Fogaras vidék két választókerülete ez országgyűlésben haladéktalanul képviselet lehessen; és végre 3-ször: Ha még nem intézkedett volna, hajlaná-e intézkedni, és miképen?

Ezen interpelláció kiadatott a belügyminiszternek.

A „Korunk“ című lap pedig ugyanaz napi számában egy fogarasi levelet közöl, mely következőleg ismerteti az ügyállást:

A képviselőház itéletét váró választási ügyek közt a fogarasföldi képviselőválasztás kérdése tudtunkkal egyetlen a maga nemében.

Nálunk még hozzá sem kezdettek az összeírás-hoz; és nem is szándékoznak hozzá kezdeni, a míg a képviselőház nem dönt egy vitás kérdésben, a mely a belügyminiszter és Fogarasvidék hatósága közt föl merült.

A kérdés ez:

Fogarasvidék bizottmánya képviselőválasztási munkálkodását azzal kezdette — mint más törvényhatóságok is — hogy megállapította a két kerület számára a két választási székhelyet.

Fogarasváros is belé esik az egyik választó kerületbe; mindamellett egyik kerület választása sem történt ide, hanem két falura.

A belügyminiszter azonnal rendelkezett, kívánván, hogy egyik kerület választási székhelye Fogaras legyen.

Fogarasvidék választmánya visszairt, hogy nem ismer olyan törvényt, a mely a választási székhely meghatározási jogát az illető megyei hatóságtól elvenné és a miniszterre bízna. Hivatkozott e mellett arra, hogy másutt és sok helyt fordult elő azon eset, hogy a választási székhelyet nem a választó-kerületben fekvő városhoz, hanem valamely faluközségbe tették. Hivatkozott továbbá arra, hogy épen itt 1848 óta egy választás sem történt Fogarasvárosban, — mindenik valamely falun.

A miniszter mindezek dacára fenntartotta rendeletét.

A törvényhatóság sem engedett: választási központi bizottságát nem alakította meg; az összeírás-hoz nem kezdett.

Ez azon kellemetlen ügy, a mely miatt képviselőválasztásunk isten tudja meddig elhalasztatott; a mely miatt románjaink közt az elégedetlenség és passivismus megint tulsulyra jutott; s a mely egyszerű személykérdésből mérgesedett enygyire.

A nélkül, hogy tévedéstől félnék, merem állítani, hogy a román urak azért tették falura és nem a városba a felső kerület választási székhelyét, hogy Benedek Gyula volt képviselő megne választassék.

A miniszter pedig Benedek ur folyamodására megrendelte a székhelynek Fogarasba helyezését.

Engem részéről annál kellemetlenebbül érintett ezen ügy elmérgesedése, mivel egy idő óta azon reményt tápláltam, hogy tapintatos és helyes eljárás által románaink megnyerhetők a mi politikai irányunknak.

A „Korunk“-ot értesítettem volt a tavaszon, hogy itt annyira kedvezőre fordult a románság politikai hangulata, miszerint a hires passivista agitator Antonelli még a vidéki bizottmányba sem juthatott be; továbbá, hogy azon szebeni értekezletet, a mely kimondotta az activismust és határozottan a Deákpart-felé hajolt, épen a fogarasiak kezdeményezték.

Most Antonelli megint tért nyert; a passivismus terjed; sőt ha jól következtetek, ugy tapasztalom, hogy a romániai veresek is újból szórni kezdték a magot az itteni románság közt.

Nem tudom, hogy a brassaiak, a kik először kezdeményezték ezen hazafias irányu mozgalmat a románság közt, ki bírják e sokáig csüggedés nélkül, miután ugy tüntetik föl, hogy elhírhedt választási ügyökben a belügyminiszterium kirívó részrehajlással járt volna el a szászok iránt.

Mert a románok megnyugvásának legnagyobb akadályá hagyományos bizalmatlanságuk irányunkban. Még egészen közönyös állami intézkedésekről is nehéz meggyőzni, hogy azok nem ellenők vannak irányozva. Ép azért a mily nagy érdemet tulajdonítok azoknak, a kik ezen bizalmatlanság legyőzésében sikeresen működtek — azok közt gr. Andrassy ez irányu működésének — annyira szerencsétlen politikának tartom, ha bizalmatlanságuknak minden ok nélkül új tápanyag nyujtatik.

Nem tudom elképzelni, hogy akármilyen tekintetben előnyös volna államiségünk megszilárdulására nézve, ha belügyi terheinket még egy román kérdéssel szaporítjuk.

Ha horvátok, szerbek elégedetlekednek, mondhatjuk, hogy a panslavismus, — ha szászaink, mondhatjuk, hogy a pangermanismus csábitja őket. De a románságot ép ugy fenyegeti ezen két pan-ismus akár-melyike, mint bennünket. Mi lesz tehát Europa véleménye, ha mindemellet ezek is panaszra fakadnak a magyar uralom ellen?

Én részéről ezen véleményt nem tartom egyedül irányadónak; s ha a közállam javára irányzott méltányos intézmények ellen indul föl a románság, éretlenségből, vagy félre huzásból, akkor számba sem veszem. De Benedek Gyula személye miatt éleszteni föl az alvásnak indult ellenséges indulatot: valóban, politikai hibának tartom.

Még más forma személynek sem volna szabad tekintetbe jönnie ekkora állami cél mellett, annál kevésbé egy Benedek Gyulának; a kiben ugyan nem sok nyeresége lehet a törvényhozásnak.

Különbén még egy magyar jelölt lépett föl Benedek ur mellett: Bruszt Ignác törvényszéki bíró, városunk szűtötte, a ki polgármestere is volt Fogarasnak. Mi magyarok számosan mellé állottunk; a fogarasi szász-ság egyetemlegesen. A románság, ha passivismusba nem vonul és románjelöltet nem állit, ezerszer inkább csatlakozik Bruszthoz mint Benedekhez.

Benedek pénzzel az elszegényedett oláh nemesség közt csinálhat pártot. Attól függ minden, hogy kapott e, vagy fog-e kapni pénzt valahonnan erre a célra.

Különbén közte és Bruszt közt épen mérges hírlapi polemia foly a miatt, hogy utóbbi állitja, miszerint Benedek az ultramontánokkal volna összeköttetésben.

Részéről csak meg akartam ösmertetni ezen elmérgesedett kellemetlen ügyet.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése szept. 11-én.

Elnök jelentést tesz az ujonnan beadott megbízó levelekről. Trefort és Szapáry Gyula képviselői állásukról lemondnak. — Ezután a bizottságokra történik a szavazás.

Felolvasatván ő Felsége elhatározása a delegatiók

összehívását illetőleg, következik a 9 osztály kisorsolása. —

A közelebbi ülés napi rendjének felolvasása után az ülés feloszlatik.

Szept. 12-iki ülés.

A jegyzőkönyv hitelesítése után elnök jelenti, hogy Tisza László a kézdí-orbai képviselőségről lemond. Hoffmann Pál 72 község tanitójának kérvényét nyujtja be anyagi helyzetük javításáért.

Gull József indítványozza, hogy a német nyelven irt választási jegyzőkönyvek ne tétessenek a törvényes kifogás alá eső képviselők sorába. Trauschenfels Emil pártolja. Ellene szólnak Ghyczy, Huszár Imre, Daniel Ernő és Csernátony Lajos mire Gull visszavonja indítványát.

Nikolics Sándor a szerb congressus feloszlatása irányában interpellálja a miniszterelnököt.

Györffy Gyula indítványozza, hogy a ház utasítsa Udvarhelyszék központi bizottságát Ugron Gábor és Orbán Balázs megválasztott képviselők jegyzőkönyveinek kiadására.

Várady Gábor indítványozza, hogy az országgyűlési irományok a tanintézeteknek megküldessenek.

A megválasztott bizottságok tagjai leteszik az esküt.

Trefort felkéri a házat, hogy a tanügyi kérdések előleges tárgyalására válassza a szokásos 15 tagu bizottmányt.

A gyűlés délkor eloszlott.

Szept. 13-iki ülés.

Elnök jelentése után Kerkápoly Károly pénzügyminiszter kijelenti, hogy Zalunegyé Tapoleza választókerületének képviseletőségét fogadja el.

Szende Béla a lugosi kerület képviseletőségét fogadja el.

Hód-Mező-Vásárhely megválasztott országgyűlési képviselőjének Kossuth Lajosnak a választási elnökhöz intézett lemondása folytán új képviselő választás elrendelését kéri.

Máramaros közönsége a kolozsvári egyetemről szóló tvjavaslat tárgyalását kéri.

Császár Bálint: Miután nincs kilátás arra, hogy Fogaras vidéke egy hamar képviseletessék, azon kérdést intézi a belügyminiszterhez, van-e tudomása arról, hogy a központi bizottság nem teljesíti a törvény rendeletét, s ha van, minő intézkedéseket szándékozik tenni, hogy Fogaras vidéki az országgyűlésen mielőbb képviselet legyen?

Ezután elnök bejelenti, hogy az állandó igazoló bizottság és a 9 bírálo bizottság megalakultak.

Az állandó igazoló bizottságba elnöknek Szirmay Ödön, jegyzőnek Szögyényi László választatott meg.

Az 1-ső bírálo bizottság elnöke Paczolay János, jegyzője Radó Kálmán;

a 2-ik elnöke Madas Károly, jegyzője Bittó Béni;

a 3-ik elnöke Vodjánér Béla, jegyzője Kvassay László;

a 4-ik elnöke Lónyay János, jegyzője Molnár Antal;

a 5-ik elnöke Bothos Kálmán, jegyzője Dániel Ernő;

a 6-ik elnöke Muszlay Sándor, jegyzője Jurka Bazil;

a 7-ik elnöke Viszolyi Gusztáv, jegyzője Lukács Béla;

a 8-ik elnöke Tolnay Károly, jegyzője Kubinyi Árpád;

a 9-ik elnöke Prileszky Tádé, jegyzője Döry József lett.

Ezután a delegatió, függő államadosság ellenőrző és mentelmi bizottságra adatnak be a szavazati jegyek. A szélsőbal tagjai kijelentették, hogy nem szavaznak.

Szept. 14-iki ülés.

A jegyzőkönyv hitelesítése után elnök több kérvényt mutat be, így Udvarhelyszékét, melyben Háromszék kérelmét a máramrossziget-brassói vasutvonal kiépítése s a költségek kamatbiztosítása iránt pártolja. Sopronmegye sürgeti a kolozsvári egyetem tárgyalását.

A bars megyei kóbor cigányok polgárosítása pártoltatik a n.-kikindai kerület által. Pozsony városa építvényi adómentességet kér Pest-Buda módjára. A országház telkére vonatkozó szerződés küldetik be a háznak. Elnök jelenti a vasuti bizottság megalakultát Korizmics László elnök és gr. Szapáry Gy. jegyzővel.

Benyújtatik a Sz.-Fehérvári nőnővelde kérvénye a kincstári illeték elengedéseért, továbbá Csanádmegye telepítvényes községeknek kérelme.

Következik az igazoló bizottság jelentése. Felolvastatik a delegatióba, a könyvtári és a függő adóssági bizottságba megválasztott tagok névsora.

Pallavicini Ede örgróf, a felsőház jegyzője áthozza a felsőház izenetét a függő államadósság ellenőrzésére és a közös ügyek tárgyalására kiküldendő országos bizottság tárgyában.

A képviselőház által a bizottságokba megválasztott tagok közöltetni fognak a felsőházzal.

Következett az országgyűlést megnyitó trónbeszéd felolvasása.

Zsedényi Ede a trónbeszéd felolvasása után azt indítványozza, hogy a ház egy 12 tagból álló bizottságot válasszon, mely a válaszfeliratot elkészítse, és a netalán előterjesztendő válaszfelirati javaslatokkal együtt tárgyalásra tüzze ki.

E bizottság hétfőn fog megválasztani.

Lónyay gr. óhajtott volna Nikolitsnak interpellációjára ma válaszolni; miután azonban Nikolits nincs jelen, a legközelebbi ülésben fog arra válaszolni.

Következett Györfy Gyula indítványa, ki indítványát újabb indokolni, nem tartja szükségesnek. Szóla a képviselői-jog megsértését constatálva látja abban, hogy Udvarhelyszéken a választás f. é. jul. első napjaiban tényleg megtartott, de a választási jegyzőkönyvek a megválasztott képviselőknek nem adtak ki. Ezért tartaná szükségesnek, hogy a ház saját elnökét megbizsa, miszerint a központi választmányt a megbízó levelek kiadására utasítsa.

Györfy indítványának tárgyalása a szerdán tartandó ülésre tüzetett ki.

Az ujonnan jelentkezett képviselők beosztása után az ülés eloszlott 11¼ órakor.

Császárok találkozása.

Szept. 10. az orosz czár Andrássyt hosszabb kihallgatásra fogadta. Szept. 11. ünnepelték a czár nevenapját. A császárok személyesen üdvözöltek. Nagy ebéd volt az orosz nagykövetségi palotában. Királyunk érdemrendeket adományozott: Bismarck és Gortsakoffnak a szt. István-rend brilliantos nagy keresztjét, Mantuffel és Redernnek a nagy keresztet stb. Vilmos császár Andrássynak és Károlynak a fekete sas rendet stb., az orosz czár Andrássynak a szt. András-rendet stb. adományozta.

Az osztrák császárt Vilmos császár schleswig-holsteini 16 huszárezred tulajdonosává nevezte ki. A három külügyér gyakran értekezett egymással.

Szept. 11. este hagyta el az osztrák császár Vilmos császártól kísérve a királyi palotát, a fényesen kivilágított pályaudvaron búcsút vett a jelen volt hercegektől és ismételve megölelvén és megcsókolván Vilmos császárt elutazott; szept. 12-én délben 1½ órakor érkezett Bécsbe.

Szept. 12-én reggel a német és orosz császár együtt elutaztak.

A pótanfolyamról.

Kézdi-Vasárhely, 1872. szept. 15.

A városunkban tartott néptanítói pótanfolyam megnyitott folyó évi aug. 1-én s bezárattott szept. 12-én. A pótanfolyam hallgatására beiratta magát 183 tanító és 3 tanítónő.

E tanfolyamon, mint rendes tantárgyak, előadattak Veres Sándor, sz.-kereszturi államképezdei tanító és a tanfolyam vezetője által: beszéd- és értelemgyakorlatok, irvaolvasás, elemi magyarnyelvtan és elemi számtan: Éltes Elek, a debreczeni gazdasági tanintézetbe a kormány által kiküldött, volt cs.-somlyói tanár által: természeti tudományok ipar- és gazdaságra alkalmazva; Zágony György, sz.-kereszturi államképezdei tornatanító által: tornászat.

Rendkívüli tantárgyak előadattak: a méhészet, Mátyás István, feldobolyi tanító ur által és a Gabelsberger-Markovitsféle magyar gyorsírászat, Hadik Richárd, k-vásárhelyi kantai gymn. tanár s a buda-pesti magyar gyorsíró egyesület tagja által.

Ezekon kívül Veres Sándor ur több órában tartott, alapos előadásaival még a Bartalusféle énekrendszert ismertette meg, és a tanfolyam vége felé mintaelőadá-

sokat rendezett, melyen több tanító ur, vagy a folytonos beszéd általi tanításmódor, vagy a kérdező módor által óhajtván magát producálni, sikeresen működött.

Antalfy Károly tanfelügyelő urnak a tanfolyam bezártakor mondott szavaiból közöljük a következőket:

„Vannak, kik a pótanfolyamot bevégezve, működésük kedves helyére, hazatávozni utrakeltek, ezeknek s önöknek, kiket kitarításuk után a vágy szintén kedves tűzhelyökre vonz, szerencsés utat kívánok.

3 éve mult, hogy a közoktatási törvény életbe lépteté a pótanfolyamokat és most a 3 dik képezdei pótanfolyamnak állunk véghatárán. Mi célja volt a kormánynak e pótanfolyamok rendezésével, nem akarom s nem tartom helyén tüzetesen megvitatni, hisz a tisztelt tanító urak, otthon hagyva nagyrésze kedves családjukat, épen ily tanfolyam nagymérvű tudatában sereglettek össze. Mindnyájan tudjuk mily állapotban volt csak ezelőtt néhány évvel is a népnevelés, miglen az ugynevezett országos rendszeres munkálatok figyelembe vették az iskolák, a tanítás és nevelésmód célirányosabb elrendezését s az 1868-diki XXXVIII. tr. cz. a közoktatási intézetek tantervébe illesztette mindazon tantárgyakat, melyekkel az állami-, magán-, nép- és felsőnép-, polgári-iskola és tanítóképezdeknél foglalkozni kell. Vannak ott olyanok is, melyeket önök sem tanultak, s ez indokolja a pótanfolyamokat azért, hogy ellehessen érni azon színvonalat, melyen legalább egy része biztos tájékozottságot szerevez magának, sikeresen taníthatja azt, mit előbb önmaga sem tanult.

El van-e érve a cél a pótanfolyam rendezésével azt a tisztelt tanító urak tudják legjobban. Az e részben fáradozó tanár urak nyilatkozatait, mely szerint az előadásokat figyelemmel hallgatták és bebizonyították, hogy önök a haladás, a népoktatásügy buzgó harcosai — örömmel hallottam. Arra kitérni, hogy miként alkalmazták ezt iskoláikban, nem akarok, hanem két oldalról, magasabb szempontból fölveve, nézzük mi azaz iskola.

Az iskola az, mi a közművelődés előmozdítását eszközöli. S mivel hazánk a nemzeti lét kiküzdése korszakában sok tekintetben elmaradt attól, nekünk magyaroknak az iskola több, mint más nemzetnek; mert a viszonyokhoz alkalmazkodva nekünk magyaroknak, de különösen székely öseinknek, kiknek a keleti határszéleket kellett megvédeni, folytonosan ébren kellett s kell lennünk.

De nemcsak hazánkat kellett megvédenünk, hanem ősi alkotmányunkat is, melyet oly igen szeretünk, s mely csak úgy értékes, ha a nép maga tudja és érzi; mert, ha művelt nemzetek példáira nézünk a törvény és népképviselői rendszernek, alkotmányunknak csak egy van értelme, ha a nép tanulta és tudja ismerni a jogokat és terheket, hogy pedig a jelenlegi nép tanulja, tudja es ismeri arra nem volnánk képesek igennel felelni.

Szeszélyek sokszor vezérlik a népet; mert indul vezetőik után, kikről bebizonyította a tapasztalat, hogy nem céljuk ugyan ártani, de nem képesek a népet kötelességének öntudatára hozni, mivel hiányzik a népnél az iskolákban megszerezhető kellő képzettség az ily szorványosan megjelenő vezetők ismeretkörének helyes feltogása s megismerésére.

Mi még az iskola? Van még iskolánkra nézve egy magasabb szempont, s úgy hiszem hasonló felfogással találkozom akkor midőn mondom, hogy e szempont a magyar nemzeti faj fenmaradásának egyedüli postulatuma; mert ismerve hazánkat geographiailag és topographiailag, s tudva, hogy ma már egy sokkal magasabb eszme, a szabadság eszméje lelkesít: a mai nemzetiségi kérdések köztádiumból Magyarországot úgy, mint ezelőtt, fegyverrel fentartani, szükségesnek nem látjuk át.

Ezért nekünk és maradékainknak független hazánk iránti szabadságteljes biztosítéka az iskola; mert hazánknak magyar államiságát fentartani csak addig vagyunk képesek, míg szellemben, tudományosságban és ismeretekben a vezérszálót kezünkben vissztük. Ez nekünk az iskola, s ama két vár, mely a tanítók kezében van letéve.

E két szempont után ítélve, ha oly fontos az iskola, illetőleg annak feladata, hogy attól hazánk léte, szabadságunk s fajunk fentartása függ, honnan van az, hogy fáradságunk oly kevés jutalomban van részesítve?

Erre nézve tudnunk kell, hogy csak 3 év alatt is annyi általános elismerésben részesültünk, mennyiben évtizedeken át nem, s hogyha valamely buzgó tanító a további szolgálatra egészen képtelen, hosszas fáradsága után az állam kevés, de biztos segélyre mindig számíthat; mert a társadalmi állás s a sajtó terén nyert elismerés olyan, hogy az idő nem sokáig késik, melyben jelenleg nem az akarat hiánya, hanem más

erő pótlására szükségelt segélyből önök megbecsülhetlen fáradsága is méltóan jutalmaztatik. Ezen jobb jövő biztos reményében s az isteni gondviselés legjobb akaratában, melynél fogva a legnagyobb terhet reánk vakták, szeliden, atyailag, ugyszolván kezénél fogva vesztük nemzetiségünk erős fájává növekedő esemetét.

Részletesen az egyes tantárgyakat nem is érintetem, de tudva az előadó tanár urak előterjesztéseit, igen örvendek a tisztelt tanító urak részéről tanusított buzgalmon s nemcsak elismerésemet, hanem köszönetemet is fejezem ki a felett, hogy a rendes ügy, mint a rendkívüli tárgyaktól törekedtek ismeretkörüket nagyobbitani.

Hiszem, hogy valamint a méhészet, úgy a gyorsírászat előadója is a miniszter ur ő exellentiajához való fölterjesztésem folytán az őt megillető elismerés s honorariumban részesülend.

És most nincs egyéb hátra, mint forró köszönetemet mondani azon férfiaknak, kik megse pihenve, előadásukat alig végezték s már is nemzeti művelődésünk előbbvitelére szerzett képzettségüket felajánlották. E nemes fáradságot óhajtom, jutalmazza az ég tiszta öntudatukban. (Eljenzés)

A tanító a legnagyobb figyelemmel értékesítheti ismereteit a nemzet jobb és szebb jövőjének felvirágoztatásában; s ezért e részbeni sikeres működéseket legmelegebben óhajtom, s a tanfolyamot czennel bezárom. (Hosszas eljenzés.)

Ezek után Zsigmond Gáspár eszternelki tanító a tanfelügyelő urhoz búcsú- és köszönetszavakat mondott, mit követett a bizonyítványok kiosztása s nemsokára egy díszebéd, melyen a talpra esett felköszöntések nem hiányoztak.

Hadik Richárd,
tanár.

Iskolai jelentés.

A brassai rom. kath. főgymnasiumban az 1872/3-iki tanév okt. 1-én kezdődik. A felvételek mind a nyolcz osztályba szept. 28.—30. történnék. A javító vizsgákra okt. 1., 2. és 3-ika van kitűzve.

Vidéki szülők figyelmeztetnek, hogy fiaik elszállításánál tekintettel legyenek a házi nevelés kívánalmaira és a tanári karral való közlekedés lehetőségére.

Értesítés.

A földművelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. miniszterium a kolozs-monostori m. kir. gazd. tanintézetnél a jövő 1873 tanévre betöltendő állami alapítványos helyeket a következő folyamodóknak adományozta: Ravasz György, Zsigmond Márton, Bülint Domokos, Asztalos János, Szilágyi Lajos, Szász Ferencz, Bene Elek, Salamon Mózes, Godolán János, Mezey Sándor, Székely Dénes, Bertalan József; a szabad helyekre pedig Szeitz Lajos, Szánthó Elek, Fortuner József, Szabó Lázár, Nagy Gábor és Biró Géza folyamodókat nevezte ki.

Gamauf Vilmos.

V e g y e s.

(Mai számunkhoz) van mellékelve a „Házibarát“ előfizetési fölhívása. Ha semmi egyebet nem emlitenék, csak azt, hogy a „Corvina“ társulat fogja kiadni, már ez is elég ok lenne arra, hogy olvasóink melegen felkarolják az új vállalatot, miután a „Corvina“ országos elismerést érdemlő áldozatokat hozott olesó és a népnevelést nemesen előmozdító kiadványai által. Az új lap programja tanuskodik, hogy a „Házibarát“ megindítása egy újabb lépés a társulat által kitzított magasztos cél felé, s a kik itt segédkezet nyujtanak, bizonyára jó eselekedést visznek véghez. Hogy a „Házibarát“ a mellett becses és érdekes olvasmány is fog lenni, erről kezeskedik a szerkesztő jóhangzásu neve. Szívvel óhajtuk tehát, hogy a czélnak megfelelő fönyes siker koronázza a „Corvina“ ez újabb vállalkozását. —

(A bajor kabinetba) Hoffmann miniszterelnöknek, Stark bel- és Kempf igazságügyminiszternek nevezte-tett ki.

(A berlini császártalálkozás és a sajtó.) A berlini ünnepélyeken úgy szólván az egész világ sajtója volt képviselve. A „Schl. Ztg.“ szerint csak Bécs maga 36, London ugyanannyi, Páris 10—12 tudósítót küldött, Pétervárról 15 reporter érkezett, ép ugy tekintélyes contingenst küldött Amerika és Belgium is. Ezek a többi országok s a kisebb német lapok tudósítóival együtt tekintélyes csapatot képeztek. Az amerikai nagyobb lapok tudósítói utasítva voltak, hogy csak huzal utján küldjék hiraikat.

(A szász képviselők) beállottak a Deáklubbba, nagy-részt látogatást tettek Deáknál. Wächtert és Trauschen-felset a kifogásoltak sorába iktatták és noha mindkettő válaszára ellen egy és ugyanazon panasz emeltetett, mégis az előbbi az első és az utóbbi a negyedik bíráló osztálynak adatott át.

(A szászok iskoláiról) következő érdekes megjegyzést olvassuk a kolozsvári protestans egyházi lapban:

„Midőn a pedagógiai szempontjából szólok a szászok tanügyéről, önkénytelenül felébredt bennem a hazafias érzemény, s nem tehetem, hogy a magyar nemzeti szempontból is ne szellőztessék szász atyáinkfiainak tanügyét. Az régi dolog, hogy a mi jó szászaink nem szívesen simulnak hozzánk; ősi szokásaiból mit sem hagynak el, s általában oly idegenek köztünk — magyarok közt — mintha most vándoroltak volna ide. Az ő dolguk, nem törődünk vele. Hanem azzal azután igen is törödnünk kell, hogy a nemzetiségi propagandát az oktatás körében is akkint honosítják meg, hogy a népoktatás által nem csak be nem kebelezetetik a szász polgár a magyar állam iránt tartozó kötelmei körébe, de úgy látszik, már a gyermek szívébe tervszerűen véssik be a magyar iránti ellenszenvet. Így például, egy városi iskolában levő számos térkép közt egyet sem találtam olyat, mely a magyar állam teritoriumát ábrázolta volna; a tantervben szó sincs a hazai történetről, magyarnyelvet a világért sem tanítanak, s a milyen bőbeszédűek a tanítók akkor, midőn dicsekedésre nyílik alkalom, ép oly hallgatagok, ha ezt a témát említi föl az ember. So die lieben Sachsen! Hanem hát mind ezeket nekünk magyaroknak Magyarországon szépen el kell hallgatni; mert ha mi merészelnők követelni, hogy a magyar haza területén levő szász iskolákban az 1868 XXXVIII-ik t. cikk 11-ik §-a értelmében tanítsák Magyarország földrajzát és történetét: hát rögtön tele lenne a világ minden német hirlapja, hogy mi a szászokat elevenen meg akarjuk enni.

A székelyföld és népe.

(Vége.)

Rajtuk tehát nem esoldálkozom — De igen tanács adóikon, kik közül sokan ismeretesek Erdély s a székelyföld viszonyaival, igazi szükségleteivel.

Megadták e népnek, mint minden másnak a szavazati jogot, melylyel minden egyes oly észre nem vehető mértékben gyakorolja önrendelkezési jogát, mint a mily eltűnő egy csep a nagy tengerben. Azt gondolták, ezzel teljesítve van minden kívánsága, legalább egy időre. Nem kicsinylem én a polgár legelső alkotmányos jogát. Nem kicsinylem azt a befolyást, melyet e jog neki a közügyek terén ad; de kénytelen vagyok kimondani, hogy nagyon kevés a nép igazi szükségleteivel szemben. A székely nép nem politikus; ő munkára van teremtve.

Józan esze megsugja neki, hogy egy embert sem emel fel a politikai életbeni szereplés, vagy éppen hivatal nyeres. Tudja, „hogy előbb önmagában kell magosan állania, ha a nyilvános élet terén nem akar szégyent vallania. Önmagát és nem másokat kormányozni: az igazi dicsőség. Szeretet által szolgálja családnak, egyháznak, hazának, s nem a politikai jogok által uralkodni; a valódi nagyság.“

Mindezeket tudja, s azt is, hogy az embernek igazi emelkedése nem abban áll, ha minél több politikai jogokat halmoznak reá, hanem ha lelkét, szellemi természetét igazán kimiveljük. Valódi benső, s az ember szellemi természetén alapuló műveltség nélkül, még egy nemzetet sem tettek nagygyá a politikai jogok gyakorlása, míg ezek, amazokkal egyesítve a gondolkodás iskolájává válnak, megtanítva az embert a haza igazi fogalmára, annak szükségleteire, s a polgári kötelesegekre.

Több figyelmet tehát a székelyföldre. A nép szellemi ügy, mint anyagi érdekeire. Ha anyagi és szellemi állapotát javulni nem látja, érzéketlen és hideg marad minden iránt: ez az apathia pedig öljöje lehet egy országnak.

Első sorban a székely nép képviselőihez fordulunk. Ők csaknem mindnyájan e „nép véréből való vér.“ Ők igazán ismeretesek a nép szükségleteivel, azokkal az akadályokkal, melyek az előhaladás útjába állanak.

Legyenek a nép bizalmának hű sáfárai. Nincs szebb hivatás e földön, mint e bizalmat kiérdemelni, mint a népért munkálni. Ne récrimálnanak, ne panaszoznak tehát memorandumokban, emlékiratokban,

hanem emeljék fel szavukat ott, hol bizonyosan meghallgatás, az országgyűlés előtt. Itt tárják fel fájó sebeinket, a honatyák lehetnek csak az igazi orvosok.

A mint az egyes tárgyak, egyes kérdések sorrendben előfordulnak majd a költségvetés alkalmával, s tárgyalás alá kerülnek, mutassák ki, hogy mily égető szükség van a székelyföldön olyan, vagy hasonló intézményekre. Több figyelmet még egyszer a székelyföld érdekében. Ez az, a mit kívánunk. Kivánalmunk jogos és indokolt, mert egy életképes nép forog kérdésben. Hunfy.

Szerkesztői izenetek.

„Tanügyi mozgalmak“ a jövő számban.

Beesi tőzsde és pénzek Brassóban szeptemb. 18.

	Pénz.
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	70 30
„ „ „ „ papirban	65 55
1860-ki sorsj. kölcsön 100 frt.	103 30
Nemzeti bank részvény	875 —
Hitelintézeti	331 30
London	109 75
Ezüst	108 75
Napoleon'd'or	8 79
cs. k. arany	5 25
Lira	10 12
Magyar földteherm.	81 —
Bánáti	80 75
Erdélyi	78 50

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Pályázat.

A türkösi ágost. hitv. magyar fiók-egyház község részéről az első tanítói s kápláni állomásra, melylyel 340 frt. 2 hold szántó, egy kaszáló, stóla a temetésekért, 6 öl fa és szabad lakás hozzá tartozó veteményes és gyümölcsös kerttel van összekötve, pályázat nyitattik. Az állomás okt. 1-én elfoglalandó.

A kellően felszerelt kérvények szept. 30-ig beküldendők a presbyterium U. p. Hosszufalu.

elnökökhez
Csernátfaluban.

Csernátfalu 1872. szept. 17-én. 132 1—2

Selyem és Cloth esernyők.

Uj üzlet nyitása!!

KOVÁSZNAI ÉS KERESZTESY

czég alatt Brassóban, főpiacz, Schobeln ház.

Tisztelettel jelentjük a városi és vidéki n. é. közönségnek, miszerint e városon egy

DIVAT-, SZÖVET- POSZTÓKERESKEDÉST

nyitottunk.

Figyelemre méltó, miután raktárunk vagyon elsőrendü gyárosoktól, a mi azon kellemes helyzetbe juttatott, miszerint a megérkezett mindennemü bársony, gyapju és gyapot divat-kelméket, valamint itt elő nem sorolt több más uj női- és férfi-divat-cikkeket, szép, jó és olcsó! izletes nagy választékban a lehető legsolidabb áron szolgáltatjuk.

Melyért a n. é. közönség pártfogásáért és számos látogatásáért esd

133 1—0

mely tisztelettel

Kovásznai és Keresztesy.

Kabát és selyem esernyők.

Minom prágai keztyük.

Orifron és calico vásznak.

Pályázat.

(az előbbi hirdetés lényeges változtatásával)
segédlelkésséggel összekötött tanári állomásra.
 A bukaresti helv. hitv. magyar egyházban pályázat nyitattik egy segédlelkésséggel összekötött tanári állomásra, melynek elfoglalója ugyanis a lelkésznek más-hol vagy másnemű papi teendővel elfoglaltatása esetében csak néha-néha végezend lelkési szolgálatot; kiváltképeni teendője leendő pedig az elemi népiskola felső osztályaiban naponként (szombatot kivéve) 5 órán tanítani.
 Tannyelv magyar.

Evi fizetés: 96 cs. kir. arany, melyet havi részletekben minden hónap végén kap; és lakásul a parochián egy kis szoba.

Kilátásba tétetik, hogy iskolánk erősödése folytán egy pár év múlva e fizetés tetemesen javítottatik.

A bizonyítványokkal felszerelt folyamoólványok az iskolai választmány alólirt elnökéhez november 1-ig be- küldendők.

A megválasztott sürgöny útján értesítettetni s meg- érkezősekor uti költség fedezéséül 4 arannyal segít- tetni fog.

Romania. Bukarest. 1872. szept. 13-án.

KÁNTOR LAJOS,

130 1—2

ref. lelkész s a választmány elnöke.

PÁLYÁZAT.

A Hosszfalusi alsó népiskola fűrészezei részében megüresedett, 300 forint évi fizetéssel s szabad lakással összekötött községi tanítói állomásra czennel pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók fölkéretnek kellően felsze- relt folyamodványokat f. évi Szeptember 25-ig alólirt iskolaszék elnökéhez bérmentesen vagy személyesen benyújtani.

128 2—2

Molnár Victor.

HIRDETMÉNY.

A s.-szt.-györgyi kir. törvényszék elnöksége részéről közhírré tétetik, hogy a törvényszék és a sepsi-szent-györgyi kir. járásbíróság irodái és börtön helyiségei számára az 187²/₃ évi téli időszakra szükségeltető 86⁵/₆ 36 hüvelyk hosszú, 1 öl széles és magas, jó kemény száraz tüzi bikfa beszerzése végett, a törvényszéki elnöki irodában Sepsi-szent györgyön szeptember 30-án reggeli 9 órakor, nyilvános árlejtés fog tartatni.

Miről a vállalkozni szándékozók azon meg- jegyzéssel értesítettnek, hogy az árlejtési felté- telek alólirtnál a hivatalos órák alatt megtekint- hetők.

S.-Szt.-György, 1872. szeptember 6-án.

Vajna Tamás,

125 2—3

kir. törvényszéki elnök.

7551—1872 sz.

127 2—3

Hirdetmény.

A tanács és városi communitás azt hatá- rozták, miszerint 1872. október 1-től kezdve minden kéz-, gyár- és diszárukkal, továbbá mé- zes lepényekkel az itteni héti vásárokat az em- litett készítmények elárulása czéljából látogató idegenek, minden héti vásárnapra következő díj- jegyzék szerint kiszabott díjakat fizessenek, még pedig:

- a) a rőtös és diszáruk után . . . 5 frt. — kr.
- b) a takácsok, kötélverők, timá- rok, szíjgyártók, esizmadiák és czipészek, posztósok és szürta- kácsok, kalaposok és gyapjú- szövőők, továbbá asztalosok, bá- dogosok s a t. kéz- és gyár- műveiért 4 frt. — kr.
- c) cserép- és faedényért 1 frt. — kr.
- d) zcekeposztóért — frt. 50 kr.
- e) mézes lepényekért — frt. 30 kr.

A mi azon megjegyzéssel közhírré tétetik, hogy a helybeli vásárbiztos ezen vásárdíjak az itteni héti vásárt látogató idegenektől a városi pénztár javárai beszédéssel megbízott.

Brassó, augusztus 28-án 1872.

A városi és vidéki tanács.

Gyorskocsizási jelentés.

Utazók leggyorsabb és legkényelmesebb szállítása

Bécs, Pest, Segesvár, Brassó közt.

Egy hely ára Brassóból Segesvárra vagy vissza 8 frt. 30 font szabadmálhával. — Tulsuly fontonkint 5 kr.

Mindennemü gyorszállitmányok felvéletnek és leg- gyorsabban szállítatnak.

Elindulás Brassóból Segesvárra reggeli 5 órakor. Érkezés Segesvárra estve 6 órakor.

Elindulás Segesvárról reggel 7¹/₂ órakor. Érkezés Brassóba estve 9¹/₂ órakor.

Felvételi irodák Brassóban „Hôtel Bukarest.“ Segesvárt „Hôtel Stern.“

131 1—0

Az igazgatóság.

122 3—0

Jelentés.

Az alólirt vezérügynökség tisztelettel hozza a t. cz. közönség tudomására, hogy Brassóban Kamner Ede urnál létezett főügynökségét

Zeidner Henrik és Mátyás Károly

urakra ruházta át és őket a főügynökség czégének aláírására is felhatalmazta. Az ügyek ezen főügynökség- nél mint az előbbinél intéztetnek el.

Kérjük a t. cz. közönséget, sziveskedjék ezen jelentésünket tudomásul venni és bennünket mint eddig, ugy ezután is bizalmával szerencseltetni.

**A kolozsvári „VICTORIA“
biztosító társulat vezér-ügynöksége.**

Wagner. Szász.

Vonatkozással a fentebbi hirdetésre tisztelettel jelentjük a t. cz. közönségnek, hogy a „VICTORIA“ biz- tosító társulat főügynökségét a fentebbi értelemben elvállaltuk, és címét mint itt alant fogjuk aláírni.

Kérve, hogy a t. cz. közönség ezt tudomásul vegye, egyszersmind bátorkodunk biztosításunk ágait illetőleg a következő hirdetést közzéteni azon kéréssel, hogy bennünket legjobb bizalmával megtisztelni szí- veskedjék.

A t. cz. közönséget minden esetben a legpontosabb szolgálatról és kielégítésről biztosítván tiszteletteljesen jegyezzük:

**A „Victoria“ biztosító társulat főügynökségét Brassóban:
Zeidner H. Mátyás K.**

Iroda: főtér, buzaszer.

„Victoria“ biztosító társulat KOLOZSVÁRTT,

ellátva az 1871. évi kimutatás szerént a törzs- és tartalék-tökeből és befolyt biztosítási díjakból álló

öt millió

forintra menő biztosítéki alappal tisztelettel hozza a t. cz. közönség tudomására, miszerint megnyitja az idei termésideényt

az az biztosításait a gabonák tűzkárai ellen szálmában, szénában és takar- mány készletekben valamint más ebbe vágó tárgyakban,

mire a t. cz. közönség ezennel tisztelettel felhivatik.

Biztosítatnak: gabonák szabadban ugymint épületekben elhelyezett készletek. A gabonák biztosítása elcseplés után is érvényben marad, ha a mag elhelyezése az ajánlatban kijelentetik.

Egyszersmind ajánlja a társaság a t. cz. közönségnek különös figyelmébe, hogy az épület biztosítás terén az ugynevezett

társas biztosításokat, árvajavak ugymint egyházközségi vagyon biztoitássát is hatáskörébe vonta, miknél a biztosítási díjak külön díjzabás szerént számíttatnak és jelentékeny kedvezmé- nyek engedtetnek.

Házi butorok, fehér ruhák stb. hasonló különös kedvezmények mellett számíttatnak.

Ezenkívül biztosítatnak: Lak- és gazdasági épületek, gyárak, malmok, vasuti építesek és készletek, ingójavak, árak boltokban és raktárokban, nyers és műtermények stb. ugymint villamesapások, lerombolások és tűzveszék alkalmával a kihordás által történendő károk ellen.

Továbbá bátorkodik a társulat a t. cz. közönséget ezennel

ÉLETBIZTOSÍTÁSRA

tisztelettel felhívni, mely szakban minden lehető egybevetésekről és a biztosítási díjak a lehetőségig nagy ju- tányosságáról van gondoskodva.

Bővebb tudósítást a jobb tájékozásra szolgáló előrajzok és díjjegyzékek ingyen kiosztása mellett leg- készségesebben adnak a felügyelők, kerületi ügynökök és helyben a

„VICTORIA“ biztosító társulat főügynöksége BRASSÓBAN.

ZEIDNER H.

MÁTYÁS K.